

[Hartvig Frisch.]

dommernes formodede Inhabilitet er der, siden Betænkningen blev affattet, fremkommet et helt nyt Moment, nemlig da den højtærede Justitsminister fremsatte sit Forslag om Rigsretten. I Bemærkningerne til dette Forslag anføres nemlig en Udtalelse af Retsplejeraadet; den findes i Bemærkningerne Side 11 og gaar ud paa — hvis jeg med den højtærede Formands Tilladelse maa citere — at

„Udvalget har udtalt som sin For-
mening, at der i Forretningsordenen“
— det er dette Spørgsmaal om Inhabiliteten for Rigsretsdommere, hvilke selv har været med til at skulle rejse Sagen —

„kunde optages Regler om, at valgte Rigsretsdommere og disses Stedfortrædere ikke maa deltage i Forhandlinger og Afstemninger om Rigsretstiltale.“

Man har i Flertallets Betænkning ogsaa været inde paa Problemet, hvad jeg kan henvise til. Hovedbetragtningen i Flertalsbetænkningen er denne, at man erkender, at en tidligere bestaaende Sondring bortfalder, men man maa alligevel samtidig hævde, at Sondringen, nemlig mellem at Folketinget rejser Anklage og Landstinget dømmer, ogsaa hidtil har været mere formel end egentlig reel, idet det jo maa erkendes, at de paagældende Landstingsmedlemmer i deres Partigruppe selv har været med til som Partitilhængere at drøfte og tage Standpunkt i Grupperne. Derfor har vi maattet erkende, at dette, at det er politiske Repræsentanter, er et væsentligt Led i hele Rigsretsinstittutet; man har netop ønsket at supplere Højesteretsdommerne med de politiske Repræsentanter, og medmindre man vil angribe selve Instittutets Væsen, hvad vi ikke finder Anledning til, har Flertallet ikke fundet Grund til at ændre i selve Grundlovsforslaget. Men jeg maa sige, at Betragtningen, som er kommet til Orde fra Retsplejeudvalget, og som er citeret her, er en saadan, at jeg, skønt jeg ikke er Jurist, ikke vil tilbageholde min Forbavelse over selve den Tanke at sætte Rigsdagens Forretningsorden over Grundloven. Ja, selv den gode Homeros kan jo blunde, og det forekommer mig, at Juraens Lys for et Øjeblik maa være gaaet ud for de Herrer i Retsplejeudvalget.

Der er endnu nogle Problemer, som har været berørt under Udvalgsforhandlingen, men uden at et egentligt Resultat er naaet. Det gælder den saakaldte Grundlovsfæstelse af Parlamentarismen og Ophævelsen af Kongens Opløsningsret over for Rigs-

dagen. Disse Problemer har begge været diskuteret. Begge Dele lyder i Princippet meget demokratiske, men i samme Øjeblik man søger en Formulering, melder Vanskelighederne sig. Jeg ser, at det ærede kommunistiske Parti har forsonet sig saa meget med Monarkiet, at det er gaaet til at stille Ændringsforslag i det indskrænkede Monarkis Aand. Det gælder om Partiets Ændringsforslag Nr. 1 til § 13, og jeg vil gerne benytte netop dette Ændringsforslag som et udmærket Eksempel paa, hvordan man for at undgaa den ene Grøft falder i den anden. Man har villet formulere Parlamentarismen — hvis jeg maa tillade mig at citere ganske kort her —, idet der indføres et nyt Afsnit til § 13 i Grundlovsforslaget. Det lyder saaledes:

„Han“ — Kongen — „kan dog ikke udnævne Ministre, som ikke besidder Rigsdagens Tillid, hvilket skal konstateres ved Afstemning i Den Forenede Rigsdag, forinden Ministrene eller vedkommende Minister kan udøve nogen Myndighed. En Minister, der ikke længere besidder Rigsdagens Tillid, skal straks afskediges.“

Ja, det er ogsaa et Problem, vi var inde paa at diskutere. Det her foreslaaede vilde betyde, at man forlod den gældende Praksis, at et Ministerium falder for et Mistillidsvotum, og gaar over til at forlange konstateret Tillid. Man har simpelt hen ganske glemt Problemet om Mindretalsregeringer. Vi har dog haft det her i Landet. I Norge har man i en længere Aarrække nu haft en Arbejderregering, ogsaa som Mindretalsregering. Hvis nu denne her foreslaaede Formulering var gældende i den danske Grundlov, saa vilde det forlanges ifølge Formuleringen her, at Regeringen skulde have en positiv Tillidserklæring fra Rigsdagen. Den socialdemokratiske Regering — ja, jeg vil ikke fordybe mig i Perioden 1924 —26 — kunde dog maaske have faaet en positiv Tillidserklæring fra Folketinget. Men den norske Regering, som nu har Sæde — det ved alle af Forhandlingerne deroppe —, har ikke faaet nogen som helst positiv Erklæring, men regerer i Kraft af dette, at der ikke er nogen af de andre Grupper, som vil slutte sig sammen om at fælde den. Jeg maa derfor erkende, at Forsøget, som her er gjort, har det kedelige ved sig, at man har ikke tænkt Problemet til Bunds. Paa lignende Maade har det ærede konservative Parti ved Ændringsforslagene Nr. 2, 3, 4 og 5 — det kommunistiske Parti mener jeg; det var det monarkiske ved Bladets Indhold, som bragte mig til denne Fortalelse — til §§ 19, 20, 21 og 22